

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Laagt 16 te Almkerk

Rapportnummer 17-0245

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Laagt 16 te Almkerk

September 2017

Definitief

Rapportnummer: 17-0245

In opdracht van: Pouderoyen compagnons

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek: ir. E.J.F. Claassen & K.S. Haan MSc

Auteur: K.S. Haan MSc

Kwaliteitscontrole: Ir. N. Arts

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Zorgplicht.....	3
1.4	Leeswijzer.....	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied	5
2.2	Voorgenomen plannen	9
3	Methode	11
4	Natuurwaarden	12
4.1	Beschermde gebieden.....	12
4.2	Beschermde soorten	14
4.2.1	Flora.....	14
4.2.2	Vlinders en libellen	14
4.2.3	Insecten en weekdieren.....	15
4.2.4	Vissen	16
4.2.5	Reptielen en amfibieën	17
4.2.6	Vogels.....	19
4.2.7	Zoogdieren.....	20
5	Conclusies	22
	Geraadpleegde bronnen	24

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om op locatie Laagt 16 te Almkerk het bedrijf De Campus te ontwikkelen, waarbij onder andere een oud gebouw wordt gesloopt, een nieuw gebouw wordt gerealiseerd en rietvijvers en een parklandschap worden ontwikkeld. Door middel van de quickscan wordt in beeld gebracht of de ontwikkeling in strijd is met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet voorkomen kan worden.

Vanaf 1 januari 2017 is de nieuwe Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet vervangt de drie voormalige wetten op het gebied van soort- en gebiedsbescherming; Boswet, Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet.

1.2 Doel

Het doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkeling invloed kan hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

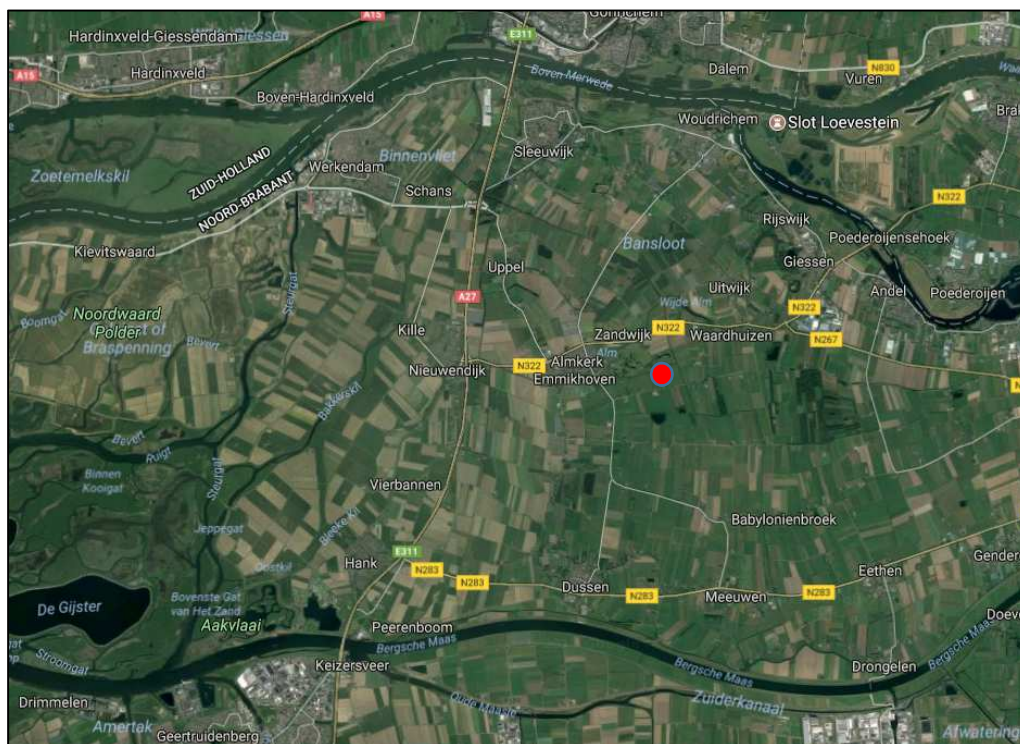
2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied

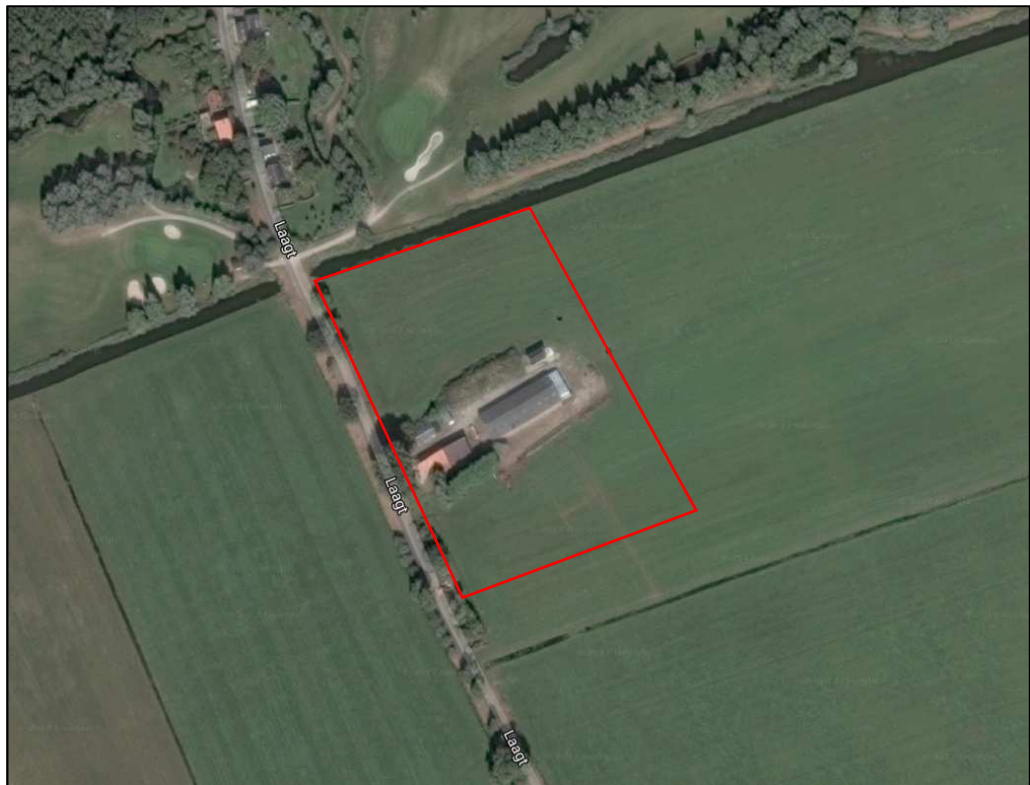
Het plangebied ligt aan de Laagt 16 te Almkerk. Het ligt ten oosten van het dorp Almkerk en wordt omsloten door de Laagt en bebouwing in het westen, een golfbaan in het noorden en landbouwgrond aan de andere zijden.

Het plangebied bestaat voornamelijk uit landbouwgrond, met in het zuidoosten recent aangelegde vijvers en wat ruigtevegetatie. Tevens zijn in het plangebied gebouwen van het bedrijf De Campus en een woonhuis aanwezig. Daarnaast zijn er in het plangebied enkele bomen aanwezig en ligt aan de westkant van het gebied wat materiaal naast het woonhuis, bestaande uit boomstammen, een houten krat en een stapel stenen. Ook is in het plangebied een afwateringssloot aanwezig die afgelopen jaar is aangelegd.

De ligging van het plangebied in de bredere omgeving is weergegeven in figuur 1. De globale begrenzing van het onderzoeksgebied is weergegeven in figuur 2. Op pagina's 7 en 8 is een foto-impressie van het plangebied opgenomen.

Figuur 1. Ligging plangebied (rode stip) in de bredere omgeving (bron: Google Maps)

Figuur 2. Globale begrenzing plangebied (rood omlijnd) (bron: Google maps)

Foto 1: Te slopen gebouw

Foto 2: Te slopen gebouw

Foto 3: Te slopen gebouw

Foto 4: Te slopen gebouw

Foto 5: Overzicht plangebied

Foto 6: Materiaal op het terrein

Foto 7: Sloot en akkerrand aan de zuidkant van het plangebied

Foto 8: Sloot en akkerrand aan de noordkant van het plangebied

Foto 9: Nieuwe vijver met links buurperceel met bomen en woning. Rechts de te slopen bebouwing.

Foto 10: Bouwland

Foto 11: Nieuw aangelegde sloot

2.2 Voorgenomen plannen

Initiatiefnemer is voornemens het woonhuis te slopen en een nieuw gebouw terug te plaatsen. In het noordwesten van het plangebied wordt een parklandschap aangelegd met een vijver. In het zuidoosten worden rietvijvers aangelegd als proefopstelling voor waterzuivering ten midden van een parklandschap. Op de bijbehorende agrarische grond ten oosten wordt gewisseld in gewassen en op tijdelijk kale grond zonnepanelen geplaatst. Vanaf de sloten die bijna het gehele plangebied omringen wordt vier meter vrijgehouden voor akkerrandenbeheer.

De zichtbare paden naast het waterbeheerpakket en door het terrein worden nu ingezaaid met een grasklaver mengsel.

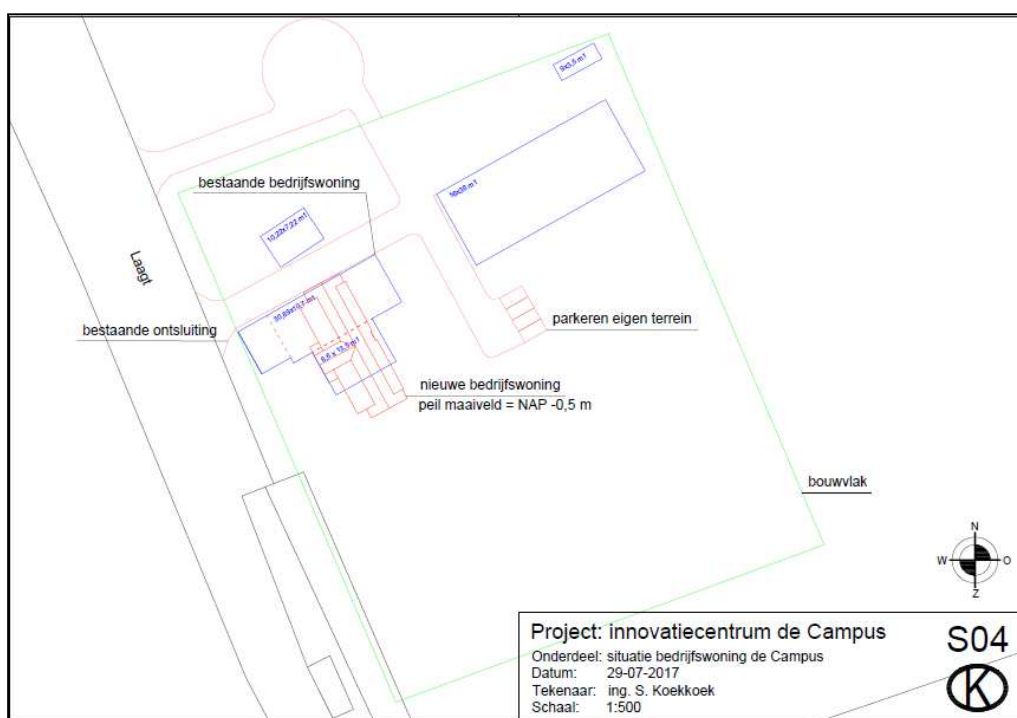
De acht akkers van ca 0,8 ha/st worden nu ingezaaid met de groenbemester bladrammenas. In het voorjaar worden de akkers daarna ingezaaid met:

- + 2x Vogelakker conform ANB beheerpakket
- + 1x Patrijzenakker conform ANB beheerpakket
- + 1x gerst
- + 1x Quinoa
- + 1x veldbonen
- + 1x tarwe
- + 1x spelt

Rond het parkeerterrein aan de noordkant van de bebouwing wordt in het voorjaar ingezaaid met een bloemenmengsel.

Aan de zuidkant van het terrein is een proefgebied voor de landbouwrobot.

De rijpaden hiervan worden ingezaaid met een gras/klavermengsel. De invulling van de akkerstroken wordt een maximale biodiversiteit van menselijke voedselplanten.

Figuur 3. Voorgenomen plannen (bron: De Campus)

Figuur 4. Toekomstbeeld De Campus (bron: De Campus)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft een veldbezoek plaatsgevonden waarbij alle op de locatie aanwezige biotopen zijn opgenomen. De aanwezigheid van deze biotopen vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de biotopen zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooi-resten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken.

De aanwezige biotopen zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Een eenmalig veldbezoek is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van een eenmalig veldbezoek het voorkomen van soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

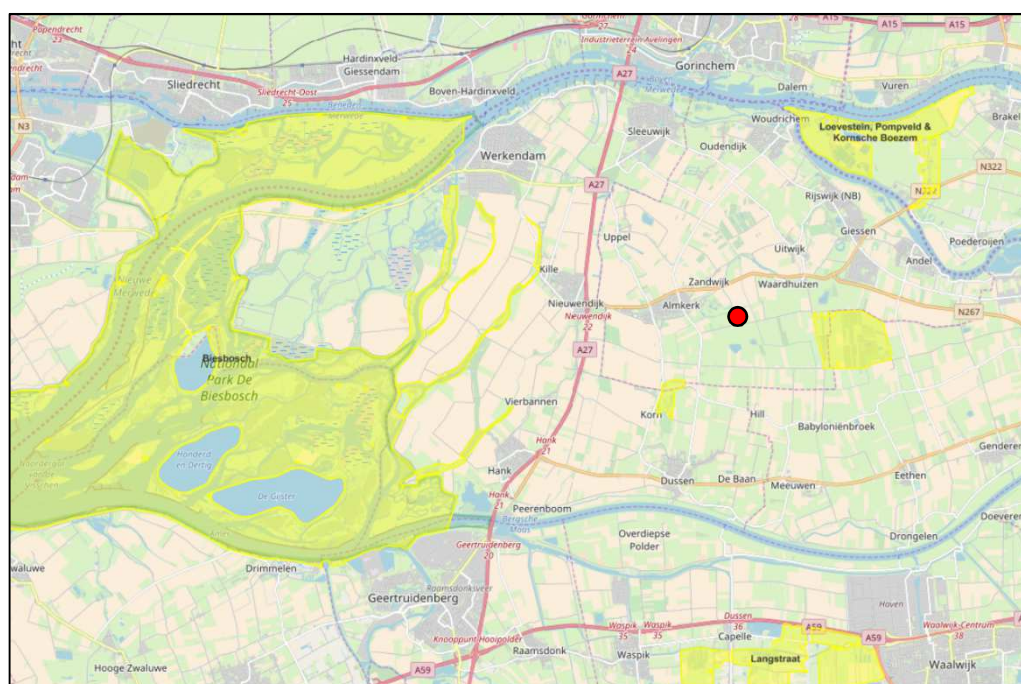
Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 29 augustus 2017 in de ochtend onder de volgende weersomstandigheden: zonnig met sluierbewolking, droog, weinig wind (2 bft) en circa 22 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van het ministerie van Economische Zaken (EZ) blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op ongeveer 2 kilometer afstand ten oosten en op 2 kilometer afstand ten zuidwesten van het plangebied ligt, zie figuur 4. Dit betreft het Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem. Ongeveer 5,5 kilometer ten westen van het plangebied ligt Natura 2000-gebied Biesbosch.

Figuur 5. Ligging plangebied (rode stip) ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden (gele vlakken) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Effectbeoordeling

Uit de effectenindicator op de website van het Ministerie van Economische zaken blijkt dat op het Natura 2000-gebied Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem bij woningbouw mogelijk de volgende storingsfactoren optreden: oppervlakteverlies, versnippering, verontreiniging, verdroging, verstoring door geluid, verstoring door licht, verstoring door trilling, optische verstoring, verstoring door mechanische effecten. Doordat het plangebied buiten de Natura 2000-gebieden ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Dit betekent dat de storingsfactoren oppervlakteverlies en versnippering op voorhand zijn uit te sluiten. Gezien de afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden en de kleinschalige en lokale aard van de plannen zijn ook de overige effecten op voorhand uit te sluiten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; in de provincie Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant (NNB) genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omliggende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

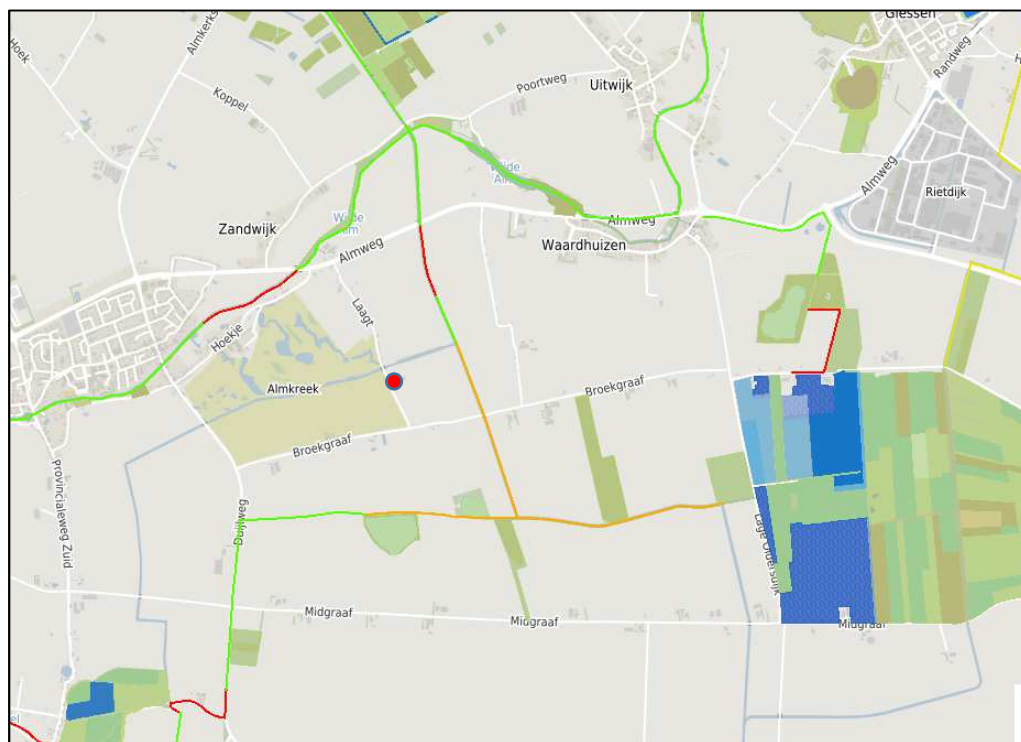
Uit het natuurbeheerplan op de website van de provincie Noord-Brabant, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNB. Het dichtstbijzijnde natuurgebied dat behoort tot het NNB ligt 350 meter ten oosten van het plangebied, dit betreft een watergang. De ligging van het NNB ten opzichte van het plangebied is weergegeven in figuur 5.

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het NNB. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het NNB en de kleinschalige en lokale aard van de voorgenomen plannen zijn negatieve effecten op het NNB uit te sluiten.

Conclusie

Het plangebied behoort niet tot het NNB. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het NNB en de kleinschalige en lokale aard van de voorgenomen plannen zijn negatieve effecten op het NNB uit te sluiten. Gezien de afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden en de kleinschalige en lokale aard van de plannen zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand uit te sluiten.

Figuur 5. Ligging plangebied (oranje) ten opzichte van het NNB op ongeveer 350 meter afstand (bron: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>)

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of mitigerende maatregelen nodig zijn.

4.2.1 Flora

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat tussen één en vijf kilometer van het plangebied de beschermde plantensoort schubvaren (§3.3 Wnb) voorkomt.

Het plangebied bestaat uit bebouwing, kale grond (akker/bouwgrond), ruigte, bomenrijen en is vrijwel geheel omringd door sloten. In het plangebied zijn geen beschermde planten waargenomen tijdens het veldbezoek. De plantensoort schubvaren is ten tijde van het veldbezoek makkelijk te herkennen en niet aangetroffen in het plangebied. Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat binnen het plangebied geschikte biotopen voor beschermde plantensoorten ontbreken. Oude muren en stapel stenen waarop de schubvaren zich vestigt, waren aanwezig in het plangebied, maar deze waren niet gemaakt van kalksteen waar schubvaren van afhankelijk is. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat binnen het plangebied beschermde plantensoorten voorkomen.

Conclusie

Vanwege het ontbreken van geschikte biotopen is het voorkomen van beschermde plantensoorten in het plangebied redelijkerwijs uit te sluiten.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de gegevens van de NDFF en De Dagvlinders van Nederland (Bos et al., 2006) blijkt dat tussen vijf en tien kilometer van het plangebied de beschermde vlindersoort grote vos (§3.3 Wnb) voorkomt. Grote vos is een zeldzame standvlinder die met acuut uitsterven wordt bedreigd. De laatste jaren worden er gemiddeld ongeveer vijf exemplaren waargenomen, vermoedelijk zwervers uit het buitenland of vlinders van tijdelijke populaties (www.vlinderstichting.nl). Deze vlindersoort is afhankelijk van oude, markante bomen en de waardplanten iep, kers of wilg. In het plangebied stonden ten tijde van het veldbezoek een den, een walnoot en twee wilgen en waren geen oude bomen aanwezig. In het plangebied zijn waardplanten van grote vos aanwezig, echter vanwege het ontbreken van geschikt habitat is redelijkerwijs uit te sluiten dat grote vos in het plangebied voorkomt. Het habitat van grote vos bestaat namelijk uit vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen.

Ook zwerfende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden. De vlinders zijn vooral te vinden op warme, zonnige, open maar beschutte plaatsen. Ook moeten er geschikte plaatsen zijn om te overwinteren, zoals holle bomen of stapels hout.

Uit de gegevens van de NDFF en Libellenet.nl blijkt dat tussen één en vijf kilometer van het plangebied de beschermde libellensoort rivierrombout (§3.2 Wnb) voorkomt. Uit gegevens van de bovenstaande bronnen blijkt dat tussen vijf en tien kilometer van het plangebied de beschermde libellensoort beekrombout (§3.2 Wnb) voorkomt.

De rivierrombout komt enkel voor langs beken en rivieren, hierdoor is de aanwezigheid van deze soort in het plangebied uit te sluiten. De beekrombout komt voor langs grote beken, kanalen of kleine rivieren. Vanwege de afwezigheid van deze habitattypen in het plangebied, kan het voorkomen van deze soort worden uitgesloten.

Conclusie

Het plangebied kan is vanwege het ontbreken van geschikt habitat niet geschikt als leefgebied voor grote vos. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat is het voorkomen van beschermde soorten libellen in het plangebied uit te sluiten.

4.2.3 *Insecten en weekdieren*

De vermiljoenkever (§3.2 Wnb) is tot nu toe slechts bekend van een zeer beperkt gebied op de grens van de twee zuidelijke provincies Noord-Brabant en Limburg. Ze leven daar in natte gebieden met veel dood hout. De overige beschermde soorten houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen zoals oude (naald)bossen.

Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelgerande waterroofkever (§3.2 Wnb) en gestreepte waterroofkever (§3.2 Wnb) zijn beiden afhankelijk van permanente wateren van grote oppervlakten. Daarnaast is het voorkomen van brede geelgerande waterroofkever gelimiteerd tot voedselarme wateren van minimaal één hectare oppervlakte en is de gestreepte waterroofkever afhankelijk van sloten of andere wateren met voldoende oevervegetatie. Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop voor deze soorten in het plangebied kan het voorkomen van beschermde waterkevers worden uitgesloten.

De aquatische slakkensoort platte schijfhoren (§3.2 Wnb) komt op een afstand van 10 – 25 km van het plangebied voor en is afhankelijk van de aanwezigheid van waterplanten in de watergang. De watergangen rond het plangebied zijn vanwege de aanwezigheid van watervegetatie geschikt als leefgebied voor de platte schijfhoren.

Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is een soort die voorkomt in stromend water (rivieren of beken). Vanwege het ontbreken van deze vereisten in de wateren rond het plangebied en omdat de Bataafse stroommossel in Nederland is uitgestorven, kan het voorkomen van Bataafse stroommossel worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Aangezien de sloten rond het plangebied ongewijzigd blijven, zijn negatieve effecten op de mogelijk aanwezige platte schijfhoren uit te sluiten.

Conclusie

In het plangebied ontbreken geschikte biotopen voor beschermde soorten insecten en Bataafse stroommossel. Het voorkomen van deze soorten in het plangebied is derhalve uit te sluiten. De watergangen rond het plangebied zijn vanwege de aanwezigheid van watervegetatie geschikt als leefgebied voor de platte schijfhoren. Aangezien de sloten rond het plangebied ongewijzigd blijven, zijn negatieve effecten op de mogelijk aanwezige platte schijfhoren uit te sluiten.

4.2.4 Vissen

Uit de gegevens van de NDFP en de Vissenatlas Noord-Brabant (Brouwer et al., 2010) blijkt dat tussen nul en één kilometer van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) voorkomt. Uit bovenstaande bronnen blijkt dat tussen 10 en 25 kilometer van het plangebied de beschermde vissoort houting (§3.2 Wnb) voorkomt.

De sloot grenzend aan Laagt zou vanwege de aanwezige vegetatie als leefgebied kunnen dienen als leefgebied voor de grote modderkruiper.

Het plangebied is vanwege het ontbreken van snelstromend water of een beek- of riviersysteem ongeschikt voor houting en de overige beschermde vissoorten. Vanwege de ongeschiktheid van het plangebied kan de aanwezigheid van deze vissoorten worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

In de voorgenomen plannen worden de sloten met rust gelaten en wordt een zone van vier meter vanaf de sloot ingezaaid ten behoeve van bloemrijk akkerrandenbeheer. De sloot die vorig jaar in het plangebied is aangelegd ontwikkelt zich en biedt in de toekomst mogelijk nieuw geschikt leefgebied voor de grote modderkruiper. Deze soort ondervindt dus geen negatieve, maar eerder positieve effecten ten gevolge van de voorgenomen plannen.

Conclusie

Gedeeltes van de sloten die het plangebied omringen zijn mogelijk geschikt als leefgebied voor de grote modderkruiper. Deze sloten worden in de voorgenomen plannen met rust gelaten en dus hebben deze plannen geen negatief effect op de mogelijk voorkomende grote modderkruiper.

4.2.5 Reptielen en amfibieën

Uit de gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al., 2009) en de NDFF blijkt dat binnen één kilometer van het plangebied de beschermde amfibieënsoorten bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander (alle §3.3 Wnb) en heikikker (§3.2 Wnb) voorkomen. Volgens de gegevens van RAVON, Creemers et al. (2009) en de NDFF komen op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde amfibieënsoorten bastaardkikker (§3.3 Wnb), kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad (alle §3.2 Wnb) voor. Volgens gegevens uit de bovenstaande bronnen komen op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied de beschermde amfibieënsoorten Alpenwatersalamander en meerkikker (beide §3.3 Wnb) voor.

In het plangebied zijn aan de kant van Laagt achter het te slopen huis enkele boomstammen en andere materialen aanwezig die mogelijk als winterverblijfplaats voor amfibieën dienen. In de voorgenomen plannen worden echter door de aanplant van vegetatie meer winterverblijfplaatsen gecreëerd, dan nu aanwezig. Ook is er in de vorm van de sloten rondom het plangebied oppervlaktewater aanwezig dat als voortplantingshabitat kan dienen.

Het voortplantingswater van kamsalamander wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren (poelen, vennen, sloten) met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. Vanwege het ontbreken van grote geïsoleerde wateren in de nabije omgeving van het plangebied en de weinige schuilmogelijkheden die geschikt zijn als winterverblijfplaatsen, is het voorkomen van de kamsalamander in het plangebied uit te sluiten.

Vanwege de afwezigheid van lemig zand en bosrijk gebied is het voorkomen van Alpenwatersalamander in het plangebied uit te sluiten.

Het plangebied biedt in de vorm van de (vegetatierijke) sloten rond het plangebied wel geschikt leefgebied voor bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, heikikker, bastaardkikker, poelkikker en meerkikker. Tijdens het veldbezoek is een meerkikker gevangen in het plangebied. De agrarische grond in het plangebied is geschikt als landhabitat voor rugstreeppad.

Uit de gegevens van RAVON, 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers et al. 2009) en de NDFF blijkt dat tussen 10 en 25 kilometer van het plangebied de beschermde reptielensoorten hazelworm, levendbarende hagedis, ringslang (beide §3.3 Wnb) en muurhagedis (§3.2 Wnb) voorkomen.

Het plangebied biedt vanwege de isolatie in het agrarisch gebied geen geschikt leefgebied voor hazelworm, levendbarende hagedis en muurhagedis. De ringslang is bekend van ten noorden van de Waal. Vanwege de grote afstand tot het plangebied en de geografische scheiding kan de aanwezigheid van deze soort redelijkerwijs worden uitgesloten in het plangebied.

Effectbeoordeling

De boomstammen en materialen in het plangebied zijn mogelijk geschikt om te dienen als overwinteringshabitat voor de volgende beschermde soorten amfibieën: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, heikikker, bastaardkikker, poelkikker en meerkikker. Deze soorten vinden in de aanliggende sloot mogelijk geschikt voortplantingshabitat en kunnen het plangebied als landhabitat gebruiken.

De sloten blijven ongewijzigd en het plangebied blijft geschikt als landhabitat, zodat negatieve effecten op voortplantingshabitat en landhabitat zijn uit te sluiten. Wanneer de boomstammen en materialen worden opgeruimd in de periode dat amfibieën overwinteren, kunnen dieren worden gedood.

De rugstreeppad maakt mogelijk gebruik van de agrarische gronden in het plangebied. In de huidige situatie zijn akkers in het plangebied aanwezig. Ook in de toekomstige situatie blijven deze agrarische gronden en daarmee leefgebied voor de rugstreeppad aanwezig, vergelijkbaar met de bestaande situatie. Het is zodoende redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten optreden op de mogelijk voorkomende rugstreeppad.

De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat het land- en overwinteringshabitat van bovenstaande soorten door de uitbreiding van de vegetatie en aanleg van het parklandschap in het plangebied uiteindelijk groter wordt.

Mitigerende maatregelen

Om effecten te voorkomen op overwinterende amfibieën is het noodzakelijk om de boomstammen en materialen buiten de winterperiode van amfibieën te verwijderen.

Conclusie

De beschermde soorten amfibieën bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, heikikker, bastaardkikker, poelkikker en meerkikker gebruiken het plangebied mogelijk als landhabitat. De sloten vormen voor deze soorten geschikt voortplantingswater. Daarnaast kunnen ze overwinteringshabitat vinden onder de boomstammen en tussen de materialen in het plangebied. De sloten blijven ongewijzigd en het plangebied blijft geschikt als landhabitat, zodat negatieve effecten op voortplantingshabitat en landhabitat zijn uit te sluiten. Om effecten te voorkomen op overwinterende amfibieën is het noodzakelijk om de boomstammen en materialen buiten de winterperiode van amfibieën te verwijderen.

De rugstreeppad maakt mogelijk gebruik van de agrarische gronden in het plangebied. In de huidige situatie zijn akkers in het plangebied aanwezig. Ook in de toekomstige situatie blijven deze agrarische gronden en daarmee leefgebied voor de rugstreeppad aanwezig, vergelijkbaar met de bestaande situatie. Het is zodoende redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten optreden op de mogelijk voorkomende rugstreeppad.

De voorgenomen plannen hebben tot gevolg dat het land- en overwinteringshabitat van bovenstaande soorten amfibieën door de uitbreiding van de vegetatie en aanleg van het parklandschap in het plangebied uiteindelijk groter wordt.

De aanwezigheid van beschermde soorten reptielen in het plangebied is redelijkerwijs uit te sluiten.

4.2.6 Vogels

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Met name de vegetatierijke sloten zijn geschikt als broedgebied voor watervogels. In het plangebied zijn gedurende het veldbezoek houtduif, meerkoet, wilde eend, waterhoen en boerenzwaluw waargenomen.

Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten waargenomen in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen in het plangebied. Het te slopen gebouw is vanwege het ontbreken van invliegopeningen ongeschikt als broed- of verblijfplaats voor uilen.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageer- en broedgebied voor algemene vogelsoorten. Negatieve effecten op foerageergebied van vogels zijn redelijkerwijs uit te sluiten; in de directe omgeving van het plangebied is voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. Voor vogels geldt dat, indien exemplaren aan het broeden zijn, het verwijderen van bomen en beplanting niet kan plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de functionele leefomgeving strikt beschermd.

Mitigerende maatregelen

Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben ten aanzien van foerageer- en/of broedgebied. Indien vogels aan het broeden zijn, kan het verwijderen van bomen en beplanting niet plaatsvinden zonder deze dieren te verstoren. Door bomen en struiken buiten het broedseizoen van vogels te verwijderen/snoeien wordt voorkomen dat negatieve effecten zullen optreden ten aanzien van algemeen voorkomende vogelsoorten. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (Limpens et al., 1997) en Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, tweekleurige vleermuis, gewone grootoorvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en Brandts vleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de ruimere omgeving van het plangebied.

Uit het veldbezoek blijkt dat het plangebied geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. Het te slopen gebouw is vanwege de constructie niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gebouw is niet geïsoleerd, tochtig en het dak is lek. In het plangebied zijn geen bomen met holten aangetroffen die kunnen dienen als vleermuisverblijfplaats. De sloten rond het plangebied functioneren mogelijk als vliegroute voor vleermuizen.

Overige zoogdieren

Uit de gegevens van de NDFB blijkt dat in de ruime omgeving van het plangebied de volgende algemene grondgebonden zoogdiersoorten voorkomen: egel, haas, konijn, ree, vos en diverse algemene (spits)muizensoorten (alle §3.3 Wnb).

Tevens blijkt uit de gegevens van de NDFB dat binnen een straal van een kilometer van het plangebied wezel (§3.3 Wnb) voorkomt. Op een afstand van één tot vijf kilometer van het plangebied komen volgens de NDFB bunzing, hermelijn, waterspitsmuis (alle §3.3 Wnb) en bever (§3.2 Wnb) voor. Daarnaast komen op een afstand van vijf tot tien kilometer van het plangebied volgens de NDFB de soorten das, eekhoorn (beide §3.3 Wnb) en Noordse woelmuis (§3.2 Wnb) voor. Op een afstand van 10 tot 25 kilometer van het plangebied komt steenmarter (§3.3 Wnb) voor.

Tijdens het veldbezoek zijn in de vier meter zone langs de sloten waar akkerrandenbeheer uitgevoerd gaat worden holletjes van (spits)muizen aangetroffen. De holletjes kunnen op basis van de aard van het leefgebied (agrarisch gebied) en de locatie, van de volgende soorten zijn:

Aardmuis	Microtus agrestis
Bosmuis	Apodemus sylvaticus
Dwergspitsmuis	Sorex minutus
Gewone bosspitsmuis	Sorex araneus
Ondergrondse woelmuis	Pitymys subterraneus
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus
Veldmuis	Microtus arvalis
Woelrat	

Uit het veldbezoek blijkt ook dat het plangebied (onderdeel van) leefgebied kan vormen van de algemene soorten grondgebonden zoogdiersoorten: egel, haas, konijn, ree, vos en diverse algemene muizensoorten.

Tijdens het veldbezoek zijn geen (sporen van) vaste rust- en verblijfplaatsen van wezel, bunzing, hermelijn, waterspitsmuis, bever, das, eekhoorn aangetroffen. Gezien de ligging, kenmerken en het gebruik van het plangebied kan het voorkomen van bever, das en eekhoorn worden uitgesloten. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor de waterspitsmuis en Noordse woelmuis vanwege de sterk aflopende oevers met onvoldoende oevervegetatie. Het plangebied kan onderdeel van het leefgebied vormen voor wezel, bunzing, hermelijn en steenmarter.

Effectbeoordeling

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatief effect op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en ook in de directe omgeving blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden. Daarnaast zal de nieuwe vijver geschikt foerageergebied vormen voor vleermuizen. De sloten functioneren mogelijk als vliegroute voor vleermuizen. Aangezien de sloten ongewijzigd blijven, treden geen negatieve effecten op ten aanzien van mogelijke vliegroutes.

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 Wnb; egel, haas, konijn, ree, vos en diverse algemene (spits)muizensoorten. De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatief effect op deze soorten, doordat geen leefgebied verdwijnt en extra vegetatie wordt aangeplant.

De voorgenomen plannen zullen ook geen negatief effect hebben op wezel, bunzing, hermelijn en steenmarter. In de omgeving van het plangebied blijft voldoende even geschikt leefgebied beschikbaar en door de voorgenomen plannen die leiden tot meer vegetatie zal het plangebied geschikter worden voor deze soorten.

Mitigerende maatregelen

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal grondgebonden zoogdieren van §3.3 Wnb; egel, haas, konijn, ree, vos en diverse algemene (spits)muizensoorten. In het plangebied zijn tevens muizenholletjes aanwezig.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming in het kader van agrarisch gebruik en bestendig beheer en onderhoud. Het is niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Conclusie

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. De voorgenomen ontwikkeling zal geen effect hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en ook in de directe omgeving blijft

voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden. In het te slopen gebouw zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. De sloten rond het plangebied functioneren mogelijk als vliegroute voor vleermuizen. Aangezien de sloten ongewijzigd blijven, treden geen negatieve effecten op ten aanzien van mogelijke vliegroutes.

Het plangebied is voor een aantal algemene grondgebonden zoogdieren van §3.3 van de Wet natuurbescherming; egel, haas, konijn, ree, vos en diverse algemene (spits)muizensoorten geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. De voorgenomen plannen hebben uiteindelijk een positief effect op het leefgebied van deze soorten.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming in het kader van agrarisch gebruik en bestendig beheer en onderhoud. Het is niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Mogelijk is het plangebied onderdeel van het leefgebied van de wezel, bunzing, hermelijn en steenmarter. De voorgenomen plannen zullen echter geen negatief effect hebben op deze soorten door de toename van vegetatie. De voorgenomen plannen hebben een positief effect op deze soorten. Ook in de omgeving van het plangebied blijft voldoende even geschikt leefgebied beschikbaar.

5 Conclusies

Beschermde gebieden

Het plangebied behoort niet tot het NNB. Gezien de relatief grote afstand tussen het plangebied en het NNB en de kleinschalige en lokale aard van de voorgenomen plannen zijn negatieve effecten op het NNB uit te sluiten. Gezien de afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden en de kleinschalige en lokale aard van de plannen zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden op voorhand uit te sluiten.

Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die beschermd zijn onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor vogels. In het plangebied en direct daar omheen blijft voldoende geschikt alternatief foerageer- en broedgebied aanwezig. De voorgenomen plannen hebben geen negatieve effecten tot gevolg ten aanzien van het foerageer- en broedgebied van vogels.

Als het verwijderen van bomen en struiken buiten het broedseizoen plaatsvindt, wordt voorkomen dat negatieve effecten optreden ten aanzien van broedende vogels. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode voor het broedseizoen gehanteerd. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn redelijkerwijs uit te sluiten. In de te slopen gebouwen en bomen binnen het plangebied zijn geen mogelijkheden voor verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig.

De mogelijk voorkomende heikikker en poelkikker zullen profiteren van de voorgenomen plannen, door de uitbreiding van de vegetatie en aanleg van het parklandschap in het plangebied. De sloten blijven ongewijzigd en het plangebied blijft geschikt als landhabitat, zodat negatieve effecten op voortplantingshabitat en landhabitat zijn uit te sluiten. Om negatieve effecten op mogelijk overwinterende exemplaren te voorkomen, dienen de aanwezige boomstammen en andere materialen buiten de overwinteringsperiode van deze soorten te worden verwijderd.

De rugstreepd maakt mogelijk gebruik van de agrarische gronden in het plangebied. In de huidige situatie zijn akkers in het plangebied aanwezig. Ook in de toekomstige situatie blijven deze agrarische gronden en daarmee leefgebied voor de rugstreepd aanwezig, vergelijkbaar met de bestaande situatie. Het is zodoende redelijkerwijs uit te sluiten dat negatieve effecten optreden op de mogelijk voorkomende rugstreepd.

Soorten van paragraaf 3.3 van de Wet natuurbescherming

Gezien het feit dat in het plangebied geen bomen gekapt worden en vegetatie wordt aangeplant, zullen de geplande ontwikkelingen geen negatief hebben op de mogelijk in het plangebied voorkomende vlindersoort grote vos.

Gedeeltes van de sloten die het plangebied omringen zijn mogelijk geschikt als leefgebied voor de grote modderkruiper. Deze sloten worden in de voorgenomen plannen ongemoeid gelaten en dus hebben deze plannen geen negatief effect op de mogelijke voorkomende grote modderkruiper.

De beschermde soorten amfibieën bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, heikikker, bastaardkikker, poelkikker en meerkikker gebruiken het plangebied mogelijk als landhabitat. De sloten vormen voor deze soorten geschikt voortplantingswater. Daarnaast kunnen ze overwinteringshabitat vinden onder de boomstammen en tussen de materialen in het plangebied. De sloten blijven ongewijzigd en het plangebied blijft geschikt als landhabitat, zodat negatieve effecten op voortplantingshabitat en landhabitat zijn uit te sluiten. Om effecten te voorkomen op overwinterende amfibieën is het noodzakelijk om de boomstammen en materialen buiten de winterperiode van amfibieën te verwijderen. Voor deze amfibiesoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

Het plangebied is voor bunzing, egel, haas, hermelijn, konijn, ree, vos, wezel, steenmarter en diverse algemene muizensoorten, geschikt als (onderdeel van hun) leefgebied. De voorgenomen plannen hebben uiteindelijk een positief effect op het leefgebied van deze soorten. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen.

In het plangebied zijn tevens muizenholletjes aanwezig.

Voor de mogelijk voorkomende muizensoorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming in het kader van agrarisch gebruik en bestendig beheer en onderhoud. Het is niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze soorten.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Grote modderkruiper	§3.3 Wnb	Mogelijk leefgebied	Nee	-	-
Algemene amfibieën	§3.3 Wnb	Landhabitat, voortplantingsbiotoop, winterbiotoop	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Verwijderen materialen en boomstammen buiten overwinteringsperiode
Grondgebonden zoogdieren	§3.3 Wnb	Leef- en foerageergebied	Nee	-	-
Poelkikker en heikikker	§3.2 Wnb	Landhabitat, voortplantingsbiotoop, winterbiotoop	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen van materiaal buiten de overwinteringsperiode
Rugstreepad	§3.2 Wnb	Leefgebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageergebied	Nee	-	-
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van begroeiing buiten het broedseizoen

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + BIJ12, Kennisdocument Kamsalamander, Versie 1.0, juli 2017
- + Bos F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + Creemers R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + Korsten, E. en Regelink J.R. Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken, Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt, versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 28-8-2017
- + Natuurbeheerplan Noord-Brabant: <http://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>, 28-8-2017
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + Verordening natuurbescherming Noord-Brabant: http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Historie/Noord-Brabant/CVDR600901/CVDR600901_3.html, 28-8-2017
- + Beschermde soorten NDFF: © NDFF - quickscanhulp.nl 28-08-2017 08:57:12
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellennet.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn, §3.1;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt, §3.2;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven, §3.3.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale natuurgebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstrend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden

zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.